Nro 39.

GAZETA KORRESPONDENTA

WARSZAWSKIEGO I ZAGRANICZNEGO

Z WARSZAWY DNIA 14. MAIA ROKU 1799. we WTOREK.

Od granic Auſtryi dnia 24. Kwietnia.

Zwycięztwa *Auſtryakow* nad *Francuzami* podwyżſzyły naſze papiery o 4 procentu.— *Węgry* zaciągaią korpus osobny od 25 tyſięcy ludzi.— Dowiaduiemy ſię z *Tryeſtu*, iż *Anglicy* wylądowali do *Kalabryi*.

Liſty z *Włoch* donoſzą, iż iedna część woyſk *Roſsyiſkich* znayduie ſię iuż przed *Peschierą*, i że ma przypuścić ſzturm do tey twierdzy. *Moſkale* po wzięciu *Peschiery* poydą do *Mantui*. Mowią przytym, iż będą bardziey używanemi do dobywania Fortec, niżeli do potykania ſię w polu.

Za zbliżaniem ſię Feldmarſzałka *Suwarowa* do *Werony* mnoſtwo ludu z tego miaſta wyszło naprzeciw niemu aż o cztery mile. Przybył tam w pośrzod okrzykow radości, i wyſiadł do pałacu Hrabiow *Emilich*; przy weyściu prezentowano mu gospodarza domu, ktòrego brat za nieprzyiazne ku *Francuzom* poſtępki z rozkazu Generała *Buonaparte* miał bydź rozſtrzelanym. Feldmarſzałek oświadczył mu z tego powodu ſwoią czułość. F. M. *Suwarow* nie miał obeymować nad woyſkiem kommendy, poki wprzod nie obeyrzy iego ſtanowiſk. Woyſka *Auſtryackie* okazały naywyżſzą radość z przybycia *Moſkalow*. Zapewniaią, iż pierwsza bitwa Feldmarszałka *Suwarow* miala ſię odprawić na dniu 24 lub 25 t. m. Woyſka Ceſarſkie uformowały iuż pierwſzą paralellę przed *Peschierą*.

Troſkliwość publiczna względem zdrowia Arcy-Xiążęcia *Karola* zaſpokoiona zoſtała własnym iego liſtem w którym donoſi, iż powrocił do zupełnego zdrowia, i ieſt w ſtanie naypoźniey w trzech dniach zatrudnić ſię wszyſtkiemi obrotami woiennemi. Pomimo tego Ceſarz Jmć wysyła Arcy-Xiążęcia Palatyna, ażeby odwiedził brata przed udaniem ſię ſwoim do *Włoch*, gdzie dnia jutrzeyſzego wyieżdża. Arcy-Xiąże Antoni ma bydź przy armii *Reńſkiey*.

Wielki Xiąże Konſtantyn zatrudnia ſię oglądaniem nayciekawſzych rzeczy w tey ſtolicy. Dnia onegdayszego chciał ſię przypatrzyć z osobna wſzyſtkim ubiorom i rynsztunkom naſzych żołnierzów. Przyprowadzono mu ich wielu do iego mieſzkania; uczynił nad niemi niektòre bardzo rozſądne uwagi, co dowodzi, iż poſiada talenta woienne. Xiąże ten ma wyiechać na końcu tego tygodnia.

z Paryża dnia 26. Kwietnia.

Generał *Jourdan* mianowany ieſt Generałem inspektorem armii *Włoſkiey*, a *Dubois De-crancé* ſławny członek konwencyi, inspektorem inſanteryi przy armii *Dunaiu*, i ieſt wkrotce w *Strazburgu* oczekiwanym.— Jedna dywizya od armii *Helweckiey* przeszła gorę *St. Gotharda* dla wzmocnienia armii we *Włoszech*. Ma zaś być zaſtąpioną w *Szwaycaryi* od inney dywizyi z wewnętrznych departamentow *Francyi* przybyć maiącey.— Słychać, iż Generał *Macdonald* otrzyma kommendę iedney dywizyi w armii *Dunaiu*.— Od armiow naszych żadne urzędowe rapporta nie zoſtały ogłoszone, wyszedł tylko rozkaz Dyrektoryatu, zalecaiący miniſtrowi woiennemu przyspieszenie wszelkiego umundurowania i innych potrzeb dla woyſka. Przeznaczeni w tey mierze agenci maią codziennie o tym rapport miniſtrowi zdawać, a ten w potrzebie ma zaſięgać rozkazow od ſamego Dyrektoryatu. Dyrektoryat *Helwecki* w *Lucernie* uſkarza ſię na partyą w tamteyszym ciele prawodawczym będącą, która przeciwi ſię wszelkim mocnym środkom, iakie tenże przedſięwziąść pragnie. Załoga *Helwecka* w *Lucernie* będzie ieszcze pomnożona 1500. ludźmi. Kantony *Szaffuza* i *Linth* ſą w ſtanie oblężenia ogłoszone.— Miniſter nasz w *Stutgardzie* Obywatel *Trouvé* i ſekretarz legacyi *David* w tych dniach tu przybyli.

Wiadomość iakoby G. *Championnet* zoſtał od ſądu uwolnionym, ieſt ieszcze zawczesna, przynaymniey żadna ieszcze Kommiſſya woienna względem niego ſkładaną nie była. Generał *Müller* miał być Prezydentem tey Kommiſſyi w *Modenie*. — Ob. *Donyan* Kommiſſarz Rządu *Francuzkiego* przy Osadach, wyiechał ztąd do iednego miaſta w *Niemczech* pułnocnych.— Okręt liniowy *Genereux* z 4ma innemi ſtatkami napełnionemi wszelką żywnością, był na wypłynieniu z *Ankony* do *Malty*.— Znaiomy Piemończyk *Hus* zoſtał mianowany Kommiſſarzem przy Municypalności w *Turyni*. — Jeszcze na dniu 28. Marca forpoczty *Auſtryackie* weszły ſię do *Ferrary*, a zaiąwszy w niewolę niektórych Szłow tamteyszey Gwardyi Narodowey, nagle ſię cofnely. Cesarscy mieli iednak potym na nowo *Ferrarze* zagrażać.— Jeszcze na początku tego mieſiąca, Generał *Macdonald* wydał proklamacyą w *Neapolu* wzywaiącą lud do spokoyności, i niewierzenia rozrzuconemu Manifeſtowi, w ktòrym bliſki powrot Króla ieſt zapowiedzianym.— W *Kalabryi* rojaliści zamordowali wielu ludzi trzymaiących z Republikanami. Kommiſſarz woienny Francuzki *Julien*, ieſt w *Neapolu* aresztowany. Miaſta Neapolitanſkie *Traeta* i *Caſtel Forte*, gdzie ſię rojaliści *Neapolitańscy* oszańcowali, zoſtały przez *Francuzow* ſpalone. Przeszło 1200. insurgentow w pierwszym mieście ieſt wyrzniętych. Strata w woyſku naszym pod Generałem *Watrin*, dochodzi do 400. ludzi. W *Kapui* zabrani w niewołę, chcieli magazyn prochowy na powietrze wysadzić, zamyſł ten iednak zoſtał odkrytym, i 4ch dowodzcow rozſtrzelano. — W kraiu *Toſkańſkim* wſzyſtkie kaſſy publiczne ſą teraz popieczętowane.

Departament *Sekwany* z przypadaiącey nań konſkrypcyi, ma doſtarczyć 3983. ludzi.— Dnia 14. t. m. Generał Brygady Franciszek *Dutertre* osadzony zoſtał w więzieniu Opactwa za to, iż nie był poſłuſzny aresztowi przez Dyrektoryat nakazanemu.

Trybunał handlowy w *Dieppe*, nakazał powrócenie ſtatku Amerykańſkiego *Elżbieta* pod Kapitanem *Chaudier*, płynącego z *Lizbony*, a tych ktorzy go zdobyli, ſkazał na powrocenie szkod i kosztow.

W przeciągu pięciu dni przyprowadzono do *Grenoble* 7. tyſięcy i kilkudzieſiąt jeńcow *Auſtryackich* z *Włoch* przyſłanych. Jedni z nich pozoſtaną w 17tey dywizyi woyſkowey, inni do 18tey udać ſię maią.

Na mocy urządzeń Dyrektoryatu, *Papież* poiechać ma do *Briançon*, i miał ſię iuż oddalić z *Turynu*, iak wyraża liſt Generała *Grouchy* kommendanta w *Piemoncie* do kommendanta miaſta *Briançon* pisany.

Dnia 2. t. m. Flotta *Angielſka* pokazała ſię przy brzegach *Neapolitańſkich*, które są tak dobrze obwarowane, iż ſię niczego nienależy obawiać.

Rada 500. mianowała na dniu wczorayszym 24. Kommiſſye, dla roztrząśnienia protokułow zgromadzeń pierwiaſtkowych.

Talleyrand Perigord Miniſter związkow zewnętrznych, mianowany ieſt Deputowanym z Departamentu *Dordogne*.

Podług Liſtow z *Madrytu*, Rząd *Hiszpańſki* zamyśla przełożyć Rządowi *Francuzkiemu*, iż pokoy osobny *Hiszpanij* z *Anglią*, mogłby być zyſkownieyszym dla *Francyi*, niż niepożyteczne przymierze, które niezmierza iak tylko do zupełnego zniszczenia dochodow Króla *Hiszpańſkiego*, i które przeszkadza przybywaniu okrętow z *Ameryki Hiszpańſkiey*.

Tego poranku gillotynowano na placu *Greve* 17. rozboynikow między któremi znaydowało ſię 7. kobiet. Wielka okazałość woyſkowa towarzyszyła tey exekucyi i tłumy ludu zbiegły ſię dla widzenia kaźni tych złoczyńcow.

Liſt Miniſtra *François z Neufchateau* przeciw któremu deputowany *Marbot* w Radzie 500 powſtał, i oſkarżył go, był w naſtępuiącey osnowie: „*Obywatele Kommiſſarze.* Zbliżaiące ſię Elekcye, nie małe na was obowiązki wkładaią: Po 18. *Fructidor* wielka liczba umyſłow lękliwych, zawsze do oszukania łatwych, dała ſię uwieść zdradzieckim ukontentowaniom, iakie udawali niektórzy zręczni Anarchiści do zapewnienia sobie pożytecznych owocow tryumfu bez mieszania ſię do walki. Te ſłabe umyſły mniemały iż ſławny ten dzień zapowiedział powrot nie panowania prawa, lecz panowania poſtrachu. Sześcio-mieſięczne doświadczenie nie mogło ich wyprowadzić z błędu, ani ſię przekonać mogli o niesprawiedliwey swoiey trwodze i nikczemności; lecz pomimo przeſtrog, proklamacyow, i gorliwych odezwow przez Dyrektoryat Wykonawczy powtarzanych, tłum ten bez przezorności, nierozmyślnie lękliwy, nieſtawił ſię w ſile na oſtatnich Elekcyach; nie pokazał ſię na Zgromadzeniach Pierwiaſtkowych w boiaźni napotkania tam Anarchiſtow, i widzenia ich przemagaiącemi. A tak bardziey ieszcze zapaleni, niżeli nikczemni, lękali ſię Anarchiſtow, i czynili to właśnie co potrzeba było czynić, ażeby ich tryumf ułatwić. Republikanie, czas ieſt, przeſtańcie was samych zdradzać i uſtępować łatwego złoczyńcom zwycięſtwa, przez sromotne i śmieszne poruszenia boiaźni. Gdyby od 18. *Fructidor* wſzyſcy cnotliwi ludzie znali byli cenę tego co dla nich uczyniono, gdyby ſię byli ściśle Dyrektoryatu trzymali, gdyby byli chciwemi urzędow publicznych, i gorliwemi w ich dopełnieniu, nie byłby ich żaden ſtronnik Anarchii otrzymał, i wſzyſtkie źrzodła intrygi zoſtałyby zatamowane. — Czyliż czekacie ażeby *Roberspierra* i *Marata* ſłużalcy zoſtawili was znowu przez dwa lata bez chleba, ażeby was przymuſili ſtać codziennie po piętnaście godzin poderzwiami Piekarzow dla otrzymania od nich iednego łota niezdrowego z zepsutey mąki ciaſta? ażeby was powtornie przywiedli do ubiegania ſię aż na koniec miaſta dla wydzierania zwierzętom obrzydliwey reszty ucztow wydziału rewolucyinego? A wy negocyańci, kupcy i rękodzielnicy, szacowna klaſſo przemyſłu, czegoż czekacie ażeby zawołać: *Niech więcey nie będzie Anarchia we Francyi*. Czyli także czekacie ażeby Niwellatorowie roku 1793. dali swoim rozboynikom do rabunku haſło? ażeby nowe maximum dokonało waszey zguby; ażeby was pochłonely więzienia, ażeby

was ciągniono na rusztowania dla ułatwienia swoim zbiorom sposobności w zabieraniu waszych ſprzętow i wyprożnianiu magazynow? Wy Artyści, ludzie uczeni, Filozofowie, czekacież także z podnieſieniem głosu, ażeby żelazo katow połączyło was z zamordowanemi *Bailly, Lavoisier*, i *Roucher*? Wy urzędnicy publiczni, bywsze członki Konwencyi i Zgromadzenia Konſtytucyinego, oczekuiecież na proporzec na którym noszono głowę *Feranda*? Wy naywiększi z ludzi, obrońcy Oyczyzny, zwycięzcy żołnierze Republikantscy, oczekuiecież ażeby *Fouquier-Tinville, Coſinhal*, i *Dumas* powſtali z ziemi na zarzynanie waszych oycow, waszych ſioſtr i małzonek, gdy wy tymczasem poydziecie na ukaranie zdrad gabinetu *Londyńſkiego*? czekacież ażeby ich zapalczywość ſłużyła obcym zamiarom, uczyniła wasze dzieła niepożytecznemi, a woynę wieczną? Obywatele wſzyſtkich klass i wſzyſtkich rzemioſł, iednoczy was iednakowy interes, ażebyście wołali: *Niech nie będzie dłużey Anarchia we Francyi, niech nie będą rozboynicy na funkcyach zbrodniarze na urzędach.* Lecz w tymze czaſie Obywatele wyrzeczcie ſię nienawiści, zemſty, a nadewſzyſtko reakcyi, gdyż ta ieſt nową w odmienney barwie Anarchią. W tey to przeprawie czeka na was rojalizm, wſtydzą y ſię ſwoiego ſzwanku w 18. *Fructidora*, a bardziey upokorzony na 22. *Floreal* w swoich pomocnikach, ale który zawsze ſubtelny i zdradliwy, udawać będzie, iż to pochwala, dla przyciągnienia do ſiebie i przywłaszczenia sobie samemu całey korzyści tego oſtatniego zwycięſtwa.

Partya przeciwna rządowi w teraznieyszym niepomyślnym obrocie woyny, znayduie teraz nowe pobudki do powſtawania przeciw niemu. Rząd dla ſpokoyności i wſtrzymania zaburzeń uzył śrzodkow zbyt łagodnych. Między innemi liczyć potrzeba nieſłychane w Rzpltey pozwolenie, przez które młodziez konſkrypcyina od 22. i 23. lat, może na swoie mieysce przyſtawić innych ludzi. Okoliczność ta bardzo złe ſkutki za sobą ciągnie, wzbudza bowiem niechęć ubogich obywatelow i sprzyia przewadze bogaczow. Zdaie ſię także nieprzyzwoitością, iż takowe pozwolenie dane było młodziezy od 22. i 23. lat, a odmowione maiącym lat 21. Przeciw Generałowi *Scherer* powſtaie niezmierna partrya, przypisuią a iego opieszałości i chęci zyſku wszyſtkie złe ſkutki woyny.— Mamy tu iuż wiadomość o zaięciu *Brescia* przez woyſka Cesarſkie. Zpowodu niepomyślnych wypadkow woiennych we *Włoszech*, mianowicie pod *Caſtelnuovo*, wiele także przypisuią winy *Schererowi*. Osobiſte iego położenie w każdym względzie ieſt teraz bardzo niebespieczne, i cięzko będzie usprawiedliwić ſię z podanych Dyrektoryatowi fałszywych raportow względem ſtanu armiow.

W Dyrektoryacie ma panować rozmaitość w zdaniach, tak że ſię trzeba ſpodziewać mocnych śrzodkow iedney partyi przeciw drugiey. Niechęci także widzieć ſię daią pomiędzy cywilnemi i woiennemi władzami. Poſtępek oſtry z cnotliwym *Championnet*, nieubłaganym nieprzyiacielem wſzyſtkich Agentow chciwych łupu, zniechęcił Generałow *Francuzkich*, lubo oczewiſtą ieſt rzeczą, iż *Championnet* w gorliwości swoiey przeſtąpił wſzelkie formalności prawne. Dyrektoryat pragnie ułagodzić partye, i w tych to okolicznościach należy szukać przyczyn tyle dymiſſyow.— Nowe zaciągi z iakim zapałem są czynione, łatwo poſtrzedz ztąd można, iż na przełożenie iednego gemeyna z departamentu *Sekwany* i *Oiśe* żądaiącego uwolnienia ſiebie od zaciągu, iako ożenionego przed Prawem 19. *Fructidora*, Rada 500 bez żadnego względu przyſtąpiła do porządku dziennego.— Generał *Ernouf* proteſtował ſię w pismach tuteyszych, przeciw pogłosce iakoby dał rozkaz do cofnienia, za naypierwszym attakiem forpocztow ſwoich. Okazuie on fałszywość tey pogłoſki. Jeden Offlcer od armij *Dunaiu* podaie ſtratę naszych pod *Oſterach* i *Liptingen* do 5. tyſięcy, ſtratę zaś *Auſtryakow* do 8. tyſięcy w zabitych, a 5. tyſięcy w rannych.

Rzplte *Cisalpińſka, Rzymſka*, i *Liguryiſka* wypowiedziały woynę *Auſtryi* Inſtytut narodowy w wydziale hiſtorycznym naznaczył nadgrodę na rozwiązanie zapytania. *Jakiemi śrzodkami duch wolnosci rozszerzył ſię we Francyi począwszy od Franciszka I. aż do r.* 1789.—Za Deputowanych w rozmaitych departamentach mianowani także są Dyrektor *Barras*, Generał *Bernadotte*, wszyscy trzey Poſłowie nasi w *Raſtad*, *Korvelagan* i *Monge*.— Aresztowano tu rozmaite osoby za mowy kontrewolucyine.— *Rouget de Lille* autor hymnu *Marsylſkiego*, ma zoſtać członkiem Inſtytutu Narodowego.— Na d. 16. t. m. przybył szczęśliwie z *Nautes* do *Breſt* konwoy od 52. okrętow pod zaſłoną 5. okrętow woiennych.— Wczoray w Radzie 500 uczynione zoſtało przełożenie do oznaczenia dokładnego prawa względem kaprow i zdobyczow. *Boulay Paty* popierał ten wniosek, utrzymuiąc, iż Rząd *Angielſki* wydał rożkazy do zabierania wszyſtkich okrętow neutralnych, których ładunki z zachodnich naszych osad do *Europy* są przeznaczone.—Proiekt kommiſſyi morſkiey względem zdobyczow ma być w przeciągu 10. dni wzięty pod rozwagę.

Wiadomość umieszczona w większey części Gazet *Angielſkich* i *Niemieckich*, iakoby *Nizam Dekanu* w *Indyach wschodnich* pod rezydencyą swoią w *Hydernbad* zaczył oboz od 13. tyſięcy ludzi pod dowodztwem Officerow *Francuzkich*, i iakoby cały ten oboz przez wyſłany oddział woyſka *Angielſkiego* od generalnego Gubernatora *Indyow wschodnich* Lorda *Mornington* zoſtał zaięty w niewolę, ieſt zupełnie fałszywa. Cała iſtota rzeczy ieſt, iż *Nizam Dekanu* wziął w ſłużbę swoią niektorych *Francuzow* lecz na przełożenie Lorda *Mornington* z teyże ſłużby ich uwolnił,

z *Hagi dnia* 30. *Kwietnia.*

Dekret izby pierwszey względem powiększenia woyſk naszych liniowych 10. tyſięcami ludzi, względem wzmocnienia ſtanowiſk woiennych i fortec względem opatzenia magazynow etc. co wymaga wydatku 2. millionow 200,000. złotych, zoſtał od drugiey izby na na dniu 27. za naglący uznany, i Dyrektoryat ieſt umocowanym do użycia potrzebnych śrzodkow w celu uſkutecznienia tego dekretu.— Dziś drugi śrzodek do obrony kraiu iſtotnie potrzebny, to ieſt utworzenie gwardyi narodowey przychodzi pod rozwagę izby drugiey.— Generał *Brune* odiechał ztąd zawczoray z generalnym ſztabem, dla użycia śrzodkow obronnych *Zelandyi* zagrożoney od napaści *Anglikow*. Generałowie także *Batawscy*, na których czele G. *Dumonceau* kommendant woyſk naszych w departamentach *Ems* i dawnego *Yſſel* znayduie ſię, odprawiali tu kilka poſiedzień, gdyz rząd wzywał ich rady względem pomnożenia woyſka i utworzenia gwardyi narodowey.

z *Madrytu dnia* 12. *Kwietnia.*

Wkrotce ma wyiść pismo Królewſkie donoszące o nowym wydaniu biletow na ſummę 800. millionow realow (około 200. millionow liwrow). Do tego pisma przydane będą niektóre inne Dekreta nakazuiące pod naysurowszemi karami przyimowanie papieru ſtęplowanego iako pienędzy gotowych.— Dowiaduiemy ſię, iż ieden z naszych ſtatkow pod nazwiſkiem *Golondrino* maiący na sobie około 300. tyſięcy piaſtrow zabranym zoſtał od iednego ſtatku *Angielſkiego* w momencie gdy miał weyść do *Carogne.*

z *Konſtantynopola d.* 3. *Kwietnia.*

Dwa Tatary wyſłane przez Dzeżara Baszę *Akry* przywiozły tu smutne wiadomości od armii przeznaczoney przeciwko Generałowi *Buonaparte*. *Francuzi* opanowali nie tylko *Gazę* ſławną niegdyś w ziemi *Judzkiey*, ale i miaſto *Giatta* dawniey *Joppe*, o 9. tylko mil od *Jerozolimy*, a o 160. mil *Włoſkich* od *Akry* leżące. Te korzyści winni ſą przymierzowi, które zawarli z mieszkańcami gory *Libanu*, wiecznemi imienia *Tureckiego* nieprzyiaciołami. Dzeżar Basza donosi, iż tym sposobem znayduie ſię między dwoma rownie niebespiecznemi nieprzyiaciołami, których niemoże odeprzeć od swoiey ſtolicy, gdzie nawet lęka ſię od nich napaści. Wyſłał był korpus z 30. tyſięcy ludzi złożony, lecz ten całkowicie od wodza *Francuzkiego* zoſtał znieſionym, z przyobiecanych 10. tyſięcy woyſka Europeyſkiego, odebrał tylko 1000. ludzi. Ponawia swoią prozbę o dodanie sobie poſiłkow obawiaiąc ſię oblężenia w swoim zamku od *Francuzow* połączonych z mieszkańcami *Libanu*. Powszechna ieſt w *Konſtantynopolu* boiaźń, ażeby *Jerozolima, Damaszek*, i cała *Syrya* nie wpadła w ręce *Francuzom.*

z *Brünn dnia* 4. *Maja.*

Z *Alexandryi* przybył iak wiadomo do *Konſtantynopola* okręt *Reale* z znayduiącą ſię na nim deputacyą od Generała *Buonaparte*, ekwipaż jego zoſtał zaraz do więzienia wziętym. Treść przywiezionych liſtow *Francuzkich* nie ieſt wiadoma, lecz wkrotce potym wielki Dywan był złożony, w ktorym W. Sułtan powſtał w mocnych wyrazach przeciw zdradzie tych, którym wykonanie rozkazow jego powierzone było, oświadczaiąc, iż teraz poſtanowił sam w osobie swoiey wyiść w pole przeciw *Francuzom* dla ukarania przykładnie tak ich samych, iak wſzyſtkich ich ſtronnikow. Poczym zabrał głos W. Wezyr, i dowodził, iż wysoka osoba Monarchy nie powinna wyſtawiać ſię na niebespieczeńſtwa, a dobro Pańſtwa wymaga ciągłey bytności w ſtolicy W. Sułtana, przeto W. Wezyr sam chce dowodzić armią przeciw *Francuzom*, i zniszczeniem ich naprawić wſzelkie dotąd przez innych wodzow popełnione niedbalſtwa i pomyłki. Wniosek ten zoſtał iednomyślnie przyiętym od wſzyſtkich Miniſtrow Porty, poczym wezwani są wszyscy prawdziwi Muzułmani do wygubienia niewiernych; mianowicie Baszom *Azyatyckim* Fermanami zalecono, aby w iak nayprędszym czaſie wysyłali korpusy swoie do armij W. Wezyra. Słowem przedſiewzięte są wſzelkie śrzodki, aby W. Wezyr ſtanął na czele niezmierney armij przeciw *Francuzom*, którzy przez szerzącą ſię morową zarazę, i przez choroby oczu sami przez ſię upadną, i od dalszych przedſiewzięć wſtrzymaią ſię. Na tymże Dywanie uchwalono, aby Baszy *Alepu* który naybardziey na niebespieczeńſtwo ieſt wyſtawionym posłać 200,000. piaſtrow na czynienie werbunkow i poſtawienie ſię w doſtatecznym ſtanie obrony, która to ſumma przez kupcow ma mu być zawieziona.— Z *Damaszku* Francuzi przez swoich emiſſaryuszow bardzo wiele ludzi ściągnęli. Wſzyſtkich *Francuzow* pod Generałem *Buonaparte* znayduie ſię 14. do 15. tyſięcy, z których 1500. w *Alexandryi*, 2000. w *Kairze*, 6000. w *Syryi* zoſtaie, reszta tu i owdzie rozłożona. Port *Alexandryiſki* ieſt od *Anglikow* znacznie uszkodzony.

Wygraney *Francuzow* nad woyſkami Baszy *Akry* był pomarsz ich nadspodziewany przez 40. mil puſtyń. Woyſka *Tureckie* nigdy o tym nie myślały, a z nagła napadnięte, lubo wielki odpor czyniły, poniosły iednak klęſkę.— Kommendant przybyłego z *Alexandryi* okrętu *Idris Bey*, muſiał przy wypłynieniu ztamtąd zaręczyć, iz wſzyſtkich okrętow *Angielſkich* unikać będzie, a ieżeliby ſię to nie udało, przynaymniey nie wydać *Francuzow* na okręcie znayduiących ſię, pomiędzy którerni był także ſławny Aſtronom *Beauchamp*. W *Alexandryi Idris Bey* muſiał zoſtawić w zakład tyleż *Turkow*, ile z sobą zabrał *Francuzow*. Kommodor iednak Angielſki *Hood* wſzyſtkich ich zachwycił.

z *Peterzburga dnia* 16. *Kwietnia.*

Wyszedł tu naſtępuiący ukaz Imperatorſki.— My z łaſki Bożey *Paweł I.* Imperator i ſamowładzca wszech *Roſſyi* etc. W. Miſtrz panuiącego Zakonu S. *Jana Jerozolimſkiego*.

Od czasu iak ſława i wiara święta przywiodła nas do przyięcia doſtoyności W Miſtrza zakonu S. *Jana Jerozolimſkiego*, i przeznaczenia rezydencyi naszey za ſtolicę iego, nie zaniedbaliśmy ſtarać ſię o wſkrzeszenie i ſławę tego znakomitego zakonu, a dla lepszego nim zarządzania znaleźliśmy pożytecznieyſzą i zdawnemi ſtatutami zgodnieyszą bydź rzeczą, mianować naywyżſzą Radę rządową z naſtępuiących kawalerow W. Krzyża. Wybraliśmy zacne oſoby, i wzywamy każdą z nich do oddzielnego urzędu, na zaſtępcę W. Miſtrza, hrabiego *Sołtykow*, na G. Feldmarszałka; W. Xiążęcia naſtępcę tronu, na W. kommendarza, Xiążęcia *Łopuchin*, na W. Intendenta hrabiego *Siewers*, na W. Admirała hrabiego *Kuſzelow*, na W. Podſkarbiego Pana de *Lamb*, na Generała kawaleryi barona *Flachslauden*, na W. *Bailli* barona *Pfurt*, na W. kanclerza hrabiego *Raſtopszyn*, nadaiąc pierwsze mieysce na poſiedzeniu, naszemu nayukochańſzemu synowi Carewiczowi W. Xiążęciu *Alexandrowi Pawłowiczowi*, a drugie, zaſtępcy W. Miſtrza.—

Dan w *Peterzburgu* dnia 20 Marca 1799 3go roku naſzego Imperatorſkiego panowania a 1go W. Miſtrzoſtwa.

(podpiſano) *Paweł.*

Szanowny Xiążę *Bezborodko* znayduie ſię ciągle w nayniebeſpiecznieyszym ſtanie zdrowia, i lada moment zgonu iego wyglądaią (niektòre pisma publiczne iuż go umarłym głoſiły) Wczoray miał ieszcze zupełną przytomność umyſłu, lubo ani ſłowa mowić nie mogł. Radość iego była niezmierna, gdy ſię wczoray dowiedział, iż Imperator ſynowca iego Vice-Kanclerza *Koczubey* wyniòſł na ſtopień Hrabiego, ſchorzały zalał ſię łzami, przez radość i czułość, gdy mu ſynowiec przyszedł oznaymić tę okazaną przez Imperatora łaſkę.

z Ulm dnia 23 Kwietnia.

W tym momencie odbieramy wiadomość, iż Gen: Xżę de *Schwarzenberg* opanował dnia 19 *Egliſau* nad *Renem* o 4 mile od *Zurich.*

z Kolonij dnia 25. Kwietnia.

Wyszłe ztąd przed kilku dniami woyſka przeznaczone ſą na załogę do *Duſſeldorfu.* Woyſka w okolicy *Erenbreitſteinu* ſtaneły obozem. Pracuią teraz nad ſporządzeniem wielkich ſaniow, dla wywiezienia z *Erenbreitſteinu* niezmierney śmigownicy od 160 funtow, która chociaż nie używana, ieſt iednak zawsze przedmiotem podziwienia, iako rzadkie dzieło ludwiſarni.

z Szwabij dnia 26. Kwietnia.

Liſty z *Lindau* pod d. 24 wyrażaią, iż w ſtanowiſkach G. *Hotze* nic nowego nie zaſzło. *Francuzi z Szwaycarami* utrzymuią ſię zawsze w *Konſtancyi*, *Auſtryacy* w *Petershaus.* Od ſtrony *Szaffuzy* wſzyſtko ieſt w ſpokoyności; do dnia 22 *Auſtryacy* nie przeszli *Renu.* Arcy-Xiążę *Karol* który iuż do zupełnego powrocił zdrowia, zdaie ſię iż nie chce nic przedſiebrać przeciw *Szwaycaryi*, pòki ſię nie dowie o ſkutkach czynności *Włoſkich.*— Rozſiana wieść iakoby *Auſtryacy* d. 19. mieli zamyślać o przeprawie *Renu* przy *Szaffuzie*, zupełnie ſię okazała zmyśloną.

Od brzegow Menu dnia 27. Kwietnia.

Auſtryacy weszli do *Anheim* bliſko *Hanau.*— Mieſzkańcy *Thal Erenbreitſteinu* odebrali rozkaz opatrzenia ſię w żywność na ſześć mieſięcy.— W czterech Departamentach *Reńſkich* ſtałe podatki na rok ſiodmy, doprowadzone ſą do 9 milionow.

Kontyngens Cyrkułu *Szwabſkiego* wszedł na etat woyſkowy, a zaległosci do ſkarbu Rzeszy należące, maią być natychmiaſt wypłacone.— Wieśniacy znayduią ſię zawsze pod bronią w gòrach *Bergſtraſs.* *Auſtryacy* przyſłali im z *Heilbronn* wielką liczbę pałaszow i ſtzelby. Woyſka *Bawarſkie* odbieraią mundury niebieſkie zamiaſt białych, i zupełnie ſą do woyſk *Pruſkich* przyſtosowane— Małżonka W. Xcia *Konſtantyna* przybyła do *Koburg.*

Oſtatnia gazeta woienna wyraża, iż Generał *Klenau* wszedł do *Ferrary*, a woyſka *Francuzkie* uſtąpiły z *Ferrarſkiego* Kraiu.

Drogość w *Szwaycaryi* ieſt nadzwyczayna, i lękaią ſię głodu. W okolicy *St. Gall* ſtoi 30. tyſiący *Francuzow*, i Generał *Ferino* ciągle zagraża attakiem F. M. L. *Hotze.* Zimne i ſuche powietrze wiele chorob przynioſło.— Miniſter woienny *Helwecki Repon* otrzymał dymiſsyą.— Wędrowki na mieysca cudowne w *Szwaycaryi* ſą zakazane, a za wszelkie rozruchy w czaſie proceſſyi zdarzyć ſię mogące, xięża ſą w odpowiedzialności.— Ob: *Bacher* znayduie ſię ciągle w *Auſpach*, i będzie użyty do zamiany niewolnikow, z ſtrony zaś Ceſarſkiey pułkownik *Wacherburg.* Spodziewać ſię należy, iż naypierwey Generał *Francuzki Mainoni* zamieniony zoſtanie za Generała Ceſarſkiego *Affenberg.*— Wnoſzą tu, iż Miniſtrowie *Francuzcy* w *Raſtad* OO. *Jean Debry* i *Roberjeot* przyimą nominacyą ſwoią do Rady ſtarszych.— Niektore dwory wyraźnie przy tym obſtawać będą, aby ięzyk *Bawarſki Maltańſki* przywroconym zoſtał.— Do *Manheimu* weſzły znowu świeże woyſka *Francuzkie* z *Strazburga.*

Dnia 28. Kwietnia.

Podług liſtow z *Hamburga* okoliczność areſztowanych tamże *Irlandczykow*, wzięła obrot daleko żywszy niż z początku ſpodziewać ſię można było. Z iedney ſtrony Dyrektoryat *Francuzki* z powodu odmowionego uwolnienia rozkazał Miniſtrowi swemu Ob. *Marragon* aby wyiechał z *Hamburga* bez pożegnania ſenatu, ſekretarz legacyi *Lemaître* pozoſtanie tam tymczasomo, bez charakteru iednak publicznego. Z drugiey ſtrony zdaie ſię, iż odmowienie wydania, *Irlandczykow Anglij* przywiodło Imperatora *Roſſyiſkiego* do włożenia ambargo na okręty *Hamburſkie*, w państwie *Roſſyiſkim* znayduiące ſię.

z Ratyzbony dnia 28. Kwietnia.

Będący tu Lazaret, ma być przenieſiony do *Augsburga*, ażeby ſię bliżey armij znaydował.—Xiężna dziedziczna *de la Tour i Taxis* wyiechała tego poranku do *Munich.*

z Stutgardu dnia 28. Kwietnia.

Podług liſtow z okolic jeziora *Konſtancyeńſkiego* pod dniem 24. pisanych, nic tam do tego czasu nie zaszło tak w *Foralberbu*, iako od ſtrony *Szaffuzy.*

Francuzi utrzymuią zawsze małe korpus woyſka na prawym brzegu bliſko *Starego-Brisac.* Robią tam przedmoſtowe fortyfikacye i ſzańce wzdłuż brzegu powyżey i poniżey tego miaſta; przeszło dwa tyſiące wieśniakow z wyższey *Alzacyi* ieſt do tych prac użytych.— Bliſko *Emmendigen* w okolicach *Lorrach*, *Francuzi* założyli oboz.

Liſty z *Wenecyi* donoszą, iż po opanowaniu *Korfu*, ziednoczona *Roſſyiſka* i *Turecka* flotta, ſkierowała ſię ku *Sycylij* z woyſkiem do wylądowania. Niektore okręty liniowe i fregaty *Roſſyiſkie* nieprzeſtaią krążyć przed *Ankoną.*

z Raſtad dnia 27. Kwietnia.

Deputacya Rzeszy odprawiła konferencyą, z powodu oſtatniey Noty miniſtrow *Francuzkich.* Poſtanowiono donieść to natychmiaſt generalnemu ſeymowi; uchwalono także wdać ſię w okoliczność przytrzymania kuryera *Francuzkiego.* Baron *d'Albini* oraz Miniſter *Badeńſki* i inni uczynili przyzwoite w tey mierze kroki. Pułkownik *Auſtryacki* odpowiedział, iż to ieſt rzeczą, w którey musi ſię do swoiey zwierzchności odwołać.

Jeszcze dnia dziſieyszego zatrzymano kilka ſtatkow bliſko *Plittersdorff.*

Legacya *Francuzka* wyieżdża dnia iutrzeyszego do *Strazburga.* Niektòrzy Miniſtrowie i Poſłowie iuż wyiechali, inni ſię iutro i po iutrze oddalą.

Dnia 28. Kwietnia.— Dziś wyiechało ieszcze kilku Deputowanych. Miniſtrowie *Moguncki*, *Bremeńſki*, *Darmſtadzki*, *Badeńſki*, i *Frankfortſki*, oraz *Pruſki*, ieszcze ſię w *Raſtad* znayduią, i dopiero po oddaleniu ſię Legacyi *Francuzkiey* to miaſto opuszczą. Generał *Auſtryacki* nie dał ieszcze żadney odpowiedzi względem zatrzymanego kuryera *Francuzkiego*, którego odprowadzono z *Gernsbach* do *Freudenſtad.* Statki zabrane przy *Plittersdorff* zoſtały wyładowanemi, zawierały w sobie wielką mnogość cukru i kawy. Dnia dziſieyszego dwoch officerow *Francuzkich* z małym oddziałem przeszli z *Selz* na nasz brzeg; patrole *Auſtryackie* będące w naszych okolicach, natychmiaſt ſię oddaliły.

Od ſtrony *Buhl* i *Oberkirch* wszyſtko wspokoyności zoſtaie, lecz zdaie ſię, iż uatychmiaſt po wyiezdzie Ciała Dyplomatycznego *Auſtryacy* zaymą *Raſtad.*

Naſtępuiące nowiny pod artykułem z Raſtad *ſą wyięte z Gazety Bayreuth:*

Miniſtrowie *Francuzcy* oczekiwali cały dzień wczorayszy na odpowiedź względem beſpieczeńſtwa ich osob, w ktorey to okoliczności niektore członki Deputacyi udali ſię do pułkownika *Auſtryackiego*, rownie iak do generalney kommendy Rzeszy. Poczynili przeto zupełne przygotowania do odiazdu, chcąc dziś z rana wyiechać. Gdy iednak odpowiedź nie nadeszła, przeto w południe ſamo, poſłano ieſzcze raz ordynansa żołnierza *Badeńſkiego* do *Gernsbach.* Tego wieczora o 7 godzinie przybyło zarazem iedno korpus huzarow, a z niemi ieden officer z trębaczem, który przywiozł odpowiedź poſłowi *Moguńckiemu* baronowi *Albini* rownie iak Miniſtrom *Francuzkim*, iż mogą w 24 godzinach wyiechać, tam gdzieby potrzebne bespieczeńſtwo otrzymali. Miniſtrowie przeto *Francuzcy* ktòrzy oczekiwali na tę odpowiedź, wyiechali zaraz do *Selz.* W czaſie tym kiedy officer oddał tę odpowiedź do zamku, huzary *Szeklera* w kilku oddziałach pomaſzerowały przez miaſto ku *Plittersdorff* nad *Renem*, inne oddziały oſadziły bramy miaſta, nie wypuściły z tamtąd nikogo, i na około patrole porozsyłały. Gdy Miniſtrowie za bramę wyiechać chcieli, i niewidzieli żadney eſkorty, zſiedli z poiazdu, i udali ſię do Miniſtrow *Badeńſkiego* i *Moguńckiego* dla żądania iey od nich. Poſłano w tey mierze do officera, ktory przywiozł był odpowiedź, lecz ten kazał powiedzieć, iż nie ma żadnych w tey mierze zleceń. Na ow czas Miniſtrowie *Francuzcy* żądali eſkorty *Badeńſkiey*, która od ſtoiących przy bramie huzarow Ceſarſkich nazad odeſłaną zoſtała. Pomiędzy przedmieściem i wſią *Reinau*, o ćwierć mili od miaſta, zoſtały naypierwey poiazdy przodem idące od huzarow Ceſarſkich zatrzymane, i zapytano ſię kto w nich był. Na daną odpowiedź huzary napadli zaraz na poiazd, odcieli konie, wytłukli okna, a wywlokłszy Miniſtrow z karety, i obdarłszy ich, okropnym ſposobem zamordowali. Niektórzy ſłużący, ſekretarz *Rosenſtiel*, poseł *Cisalpińſki Boccardi*, i brat iego, ratowali życia swoie ucieczką przez łąki. Wszyſtkie bagaże i poiazdy wrociły ſię nazad do *Gernsbach.* Kobiety wśrod okropnego zgiełku, i za wdaniem ſię wielu miniſtrow przybyły do zamku, nie mogły iednak nic z sobą wziąść z poiazdu, który bliſko od 60 ludzi był konwoiowanym. Huzary Cesarscy na przełożenie miniſtrow mieli oświadczyć, iż do tak srogiego obeyścia ſię mieli sobie dane rozkazy.— Jeden tuteyszy maior *Badeńſki* z kilku huzarami, wyſłany był na wyszukanie nieprzybyłych miniſtrow, i znalezli miniſtrow *Bonnier* i *Roberjeot* zabitych, zaś Ob. *Jean Debry* niewiadomo gdzie zamięszanego. Wszyscy tuteysi miniſtrowie nadzwyczaynie zmartwieni są takowym poſtępkiem, i wyszlą deputacyą do Arcy-Xiążęcia, gdyż ſkutki tego nieszczęśliwego i takim okrucieńſtwem naznaczonego dnia są niewyrachowane.

Dnia 29. Kwietnia.

Ob. *Jean Debry* ieſt uratowanym. Przybył dziś zrana do miaſta i ieſt bardzo rannym. Całe korpus dyplomatyczne z zapałem i czynnością rzecz tę przyięło, i poſłało do Pułkownika o należyte dla ſiebie bespieczeńſtwo. Bagaże powrociły nazad, a uratowane osoby maią być do *Renu* z przyzwoitą eſkortą konwoiowane. Wiele także osob dyplomatycznych będzie im towarzyszyć, między innemi poseł *Duńſki* i przywiązani do rożnych legacyow kawalerowie. O godzinie 12. wyiechali z konwoiem 20. huzarow *Auſtryackich*, z 1. officerem i 6. huzarami *Badeńſkiemi*, tudzież wachmiſtrzem. Ob. *Jean Debry* leżał przez całą noc w dole, aż do poranku, w którym mogł oſłabiony przywlec ſię do miaſta.

z Manheimu dnia 29. Kwietnia.

Generał dywizyi *Dufour* wyiechał dnia dziſieyſzego na obięcie powierzoney mu kommendy w czterech departamentach. Generał *Sorbier* zawsze ſię tu znayduie.

Poſtanowiona tu zoſtała Kommiſſya Woienna pod prezydencyą Generała *Darnaudat*, dla ſądzenia o ważności rekwizycyow ktore do tego czasu zaszły.

Dnia 30. Kwietnia — Mowią iż ieszcze dnia dziſieyſzego naſtąpiła utarczka z patrolami kawaleryi *Francuzkiey* i *Auſtryackiey* między *Leimen* i *Nuſsloch.* Woyſka *Auſtryackie* uczyniły wſteczne poruszenie na drugiey ſtronie *Necker* przy *Weinheim*, iako też od ſtrony *Heidelberga.*

z Hanau dnia 30. Kwietnia.

Z *Indyow Zachodnich* donoszą, iż nowy *Francuzki* gubernator wyspy *Gwadalupy* Generał *Desfourneaux* oświadczył, iż bandera *Duńſka* ciągle ma doznawać wszelkiego uszanowania z ſtrony *Francuzow*, i że naysurowiey zalecił kaprom *Francuzkim*, aby neutralność *Duńſką* iak naydokładniey ſzanowali.

z Lucerny dnia 6. Kwietnia.

Wczoray w Radzie wielkiey Obywatel *Escher* miał mowę, ktòra powszechne ściągneła zaſtanowienie. Treść iey ieſt naſtępuiąca:— Jako Reprezentańci całego Narodu mamy obowiązek czuwania na nas i na naszą konſtytucyą, ktòra nas narodem czyni, iako prawodawcy, powinniśmy dla opieki obywatelow, takie ſtanowić prawa, ktòreby prawdziwego doſięgneły celu, te zaś, ktòreby wątpliwości lub złemu tłumaczeniu podlegały, należycie obiaśnić. Z tego dwoiakiego obowiązku, żądam od was opieki dla konſtytucyi, i obiaśnienia praw niektòrych. Umocowaliśmy Dyrektoryat na dniu 12. Lutego do użycia naymocnieyszych śrzodkow przeciw obcym fakcyoniſtom i tym wszyſtkim, ktòrzy przez fałszywie zmyślone i złośliwie rozrzucone pogłoſki i potwarze przeciw władzom poſtanowionym, ſtaraią ſię zamięszać ſpokoyność kraiową. Na dniu zaś 10. Marca uczyniliśmy dodatek: Aby żaden śrzodek nie był zaniedbany do wspierania ſilną ręką ſprawy wolności. Teraz wypływa zapytanie „Czy takowe umocowania powinny być bez granic, i zasadzaią ſię na zupełney dyktaturze, czyli też powinny mieć swoie granice, i iakie te być maią? Nie mogę tego przypuścić do mysli, abyście Obywatele Reprezentańci chcieli nadać Dyrektoryatowi władzę nieo-

graniczoną i powierzyć mu dyktaturę, bo gdzie ta ieſt, tam ieſt ſamowolność, a gdzie ieſt ſamowolność, tam ieſt despotyzm; czy to on będzie przez rządcow, czy przez Dyrektoryat, czy przez Rady ſprawowany. Zasady praw nie znaią żadnych osob, ani panow.— Jeżeli iednak umocowania takowe maią mieć ſwoie granice, wypada zapytanie, gdzie ich szukać należy? Odpowiadam: w konſtytucyi, ta ieſt naszą granicą, a nad granice naszych własnych praw, nie możemy nikogo wynoſić. Możemy nadawać umocowania, możemy przedſiebrać środki, które dla naglących okoliczności ſłużą nam za prawo, lecz nadawać umocowania, przeciwne konſtytucyi, temu iedynemu kontraktowi towarzyſkiemu, temu iedynemu warunkowi nadaiącemu nam przywiley do praw ſtanowienia, nigdy nie możemy, ieżeli niechcemy na złe użyć własney władzy. Jeżeli nie oznaczemy granic tey władzy naszey, i temu umocowaniu, które nadaiemy, na owczas Dyrektoryat może z rownym prawem znieść prawodawſtwo i ogłoſić ſię nieuſtaiącym etc: takie zaś rozciągnięte prawa nad narodem, nie mogą nigdy z wolnością być zgodne. Dowiaduię ſię przocz tego z uſt niektórych dyrektorow, iż ci granice konſtytucyi nie uznaią za granicę naszego umocowania, i że mogą obywatelow przeciw których, ani oſkarżenie, ani zupełne podeyrzenie nie zachodzi, wbrew konſtytucyi aresztować, i z pośrzod familii, tudzież zarobku i pracy na deportacyą ſkazywać, gdy tym czasem konſtytucya każdemu obywatelowi nadaie prawo, iż w przypadku podeyrzenia przez dwa tylko dni w areszcie być może, nim ſtawionym będzie przed urzędnikiem policyi. Srzodek ten ieſt rownie przeciwny zasadom konſtytucyi naszey, iak przeciwny (podług mego zdania) brzmieniu umocowania naszego, i był wymierzony ſzczegulnie przeciw oligarchom i demagogom, srzodek ten był użyty za zaſłonę obywatelow, którzy przyſięgę obywatelſką wykonawszy, mieli prawo do opieki przeciw wszelkiey samowolności, a tę im zaręcza konſtytucya, bez którey my ani prawodawcami, ani dyrektorowie władzą wykonawczą mianować ſię nie mogą. Stosownie więc do prawideł przełożonych, żądam uczynienia rekwizycyi do Dyrektoryatu, izby umocowaniu naszemu taką tylko dał rozciągłość, iaką my iemu dać możemy, i niechciał ie uważać za nieograniczone.

Od granic Szwaycaryi dnia 26 Kwietnia.

Głowna kwatera G. *Maſſeny* ma być krotce przenieſioną z *Bazylei* do *Zurich.*

W okolicach *Lucerny* spokoyność ieſt przywrocona; lecz w wyższey *Walezyi* wzmogły ſię zamieszania. Insurgenci dochodzą do 4 lub 5 tyſięcy ludzi dobrze uzbroionych na regimenta. Wyſłano przeciw nim woyſka.— G. *Francuzki Nouvion* przybył do *Lucerny*, i założył tam głowną kwaterę — Miniſter *Helwecki* ieszcze nie zoſtał mianowany. Przeznaczaią ten urząd dla Ob. *Bachmann.*

z Neapolu dnia 5 Kwietnia.

Armia Krolewſka w *Kalabryi* pod dowodztwem Kardynała *Ruffo* znacznie ſię powiękſzyła. Z tego powodu przeſłano nowe poſiłki korpusowi woyſka które ſię z tey ſtrony znayduie.— Eſkadra która na dniu 2 pokazała ſię przy *Mizenie*, nie przeſtaie krążyć wzdłuz brzegow. Wyprawiono z naszych okolic woyſka na mieysca naywięcey zagrożone. Podług rapportu G. *Duhem* oddział pod kommendą Gener: Brygady *Brouſſier* z rozmaitego woyſka złożony, poszedł przeciwko zbuntowanemu miaſtu *Andria*, które ſzturmem zdobywszy, wyciął przesało 6. tyſięcy broniących ſię mieszkańcow, i wſzyſtkie ich zabrał armaty. Z ſtrony Republikanow 140 ludzi zoſtało zabitych lub rannych a między temi 23 officerow.

Rapport urzędowy donoſi o wyprawie G. *Watrin* przeciwko buntownikom miaſta *Treietta*, bliſko brzegu w odnodze *Gaetty*, mieyscu nayznacznieyszemu ktore insurgenci w tey ſtronie zaymowali. *Francuzi* wdarli ſię do tego miaſta, przeſzło 200 buntownikow ubili i miaſto ſpalili. Po tey bitwie G. *Watrin* zoſtawiwszy woyſko Cudzoziemſkie w *Traiette*, z resztą woyſk udał ſię do *Caſtelforte*, ktore ſzturmem zdobywſzy, zburzył. W tey bitwie 60 *Francuzow* smierć lub rany odnioſło.

z Rzymu dnia 12. Kwietnia.

W tych dniach przybyło tu z *Neapolu* 3 tyſiące ludzi woyſka *Francuzkiego*, ktòrzy maią bydź rozſtawieni po rożnych mieyscach naszego kraiu dla utrzymania w poſłuszeńſtwie niechętnych. Wſzyſcy dotąd schwytani herſztowie buntownikow zoſtali rozſtrzelanemi.— Podług liſtow z *Neapolu* pod dniem 8. Patryoci tego miaſta iawnie ſię na Rząd uſkarżaią; naganiaią iego powolność i niedbałość, a na dewſzyſtko, iż nie używa iak tylko ludzi podeyrzanego zdania. Wyſłali Deputacyą z użaleniem ſię do G. *Macdonald.*

z Werony dnia 17. Kwietnia.

Feld-Marszałek *Suwarow* obiął dnia 14. kommendę nad armią i odprawił rewią. Przepędzał tu nocy na ſłomie, i codziennie bierał kąpiele. Udał ſię do głowney kwatery w *Valeggio*. Kozacy ſtoią na forpocztach. Dla korzyſtania z zwycięztw Generała *Kray*. Generał *Suwarow* rozkazał kolumnie *Roſſyjſkiey* pospieszać w marszu. *Mantua* ieſt ze wszyſtkich ſtron opasana. Twierdza ta procz drzewa i soli, we wszyſtkie obſituie żywności.

Po wzięciu ſtanowiſka *Lago Scuro*, procz wspomnionych dawniey 32. łodzi naładowanych bronią, znaleziono ieszcze 200. armat żelaznych które *Francuzi* z arsenału *Weneckiego* zabrali, a które nad rzeką *Po* osadzić chcieli. Pułkownik *Orejkovich* opasał woyſkiem *Ferrarę*. W *Gioto Francuzi* odſtąpili 800. koni, 40. wozow z ſianem, i wiele bagazow. *Auſtryacy* maią w ſwoiey mocy *Desenzano*, *Rivotella* i wyspę *Stonione* nad iezìorem *Garda.* Woyſka *Francuzkie* znayduiące ſię w *Rzymſkim i Neapolitańſkim*, są od wielkiey armii odcięte.— W *Piemoncie* widać poruszenia.

Dnia 19. Kwietnia.— Generał *Kray* odebrał od Feld-Marszałka *Suwarowa* rozkaz, azeby rozpoczął oblęzenie *Mantui.* Tenże Feld-Marszałek wydał ordynanse woyſku, ażeby zawsze wpadało na nieprzyiacioſ z bagnetami. *Moſkale* nie będą dawali żadnego pardonu. Dnia dziſieyszego armia wyruszyła naprzeciw nieprzyiacielowi dla wydania mu bitwy, w ktòrey iezeli nam zwycięztwo poſłużv, zoſtaniemy Panami całey *Lombardyi.*— Głowna kwatera *Francuzka* przeprowadzona ieſt z *Lodi* do *Medyolanu.*— Zdaie ſię, iż Dyrektoryat i obiedwie Rady *Cisalpińſkie* muſiały opuścić *Medyolan* i przenieść ſię do *Turynu.*— Generał *Hohenzollern* opanował *Kremonę*, gdzie zabrał kilka armat z wozami ammunicyinemi, i nieco ieńcow. Huzary *Auſtryackie* pomknęły ſię aż do *Pizzighitone*, *Lodi*, *Iſſo i Bergamo.*

Dnia 18. Kwietnia.

Wczoray flotylla *Francuzka* na ieziorze *Garda* wysadziła na ląd korpus woyſka przy *Sermione* o milę od ſtrony pułnocno-zachodniey *Peschiery*, przez co flottylla *Francuzka* przymuszoną zoſtała cofnąć ſię do *Pescihera.*— Wczoray przybyła tu cała kolumna *Moſkalow* i rozkwaterowana ieſt po klasztorach, od mieszkańcow iednak ma być we wszyſtkie potrzeby opatrzona.

Dnia 22. tego mieſiąca Garnizon *Peschiery*, mowią, iż chciał ſię poddać pod warunkiem, iż wyidzie ze wszelką bronią i ammunicyami dla złączenia ſię z armią *Francuzką*, to iednak żądanie odrzucone zoſtało. Teraz zaprowadzono do bateryow 12. armat *Roſſyjſkich* ciężkiego kalibru dla bombardowania *Peschiery. Moſkale* dążą do armii *Włoſkiey.* Kommendant ich G. *Rosenberg* przybył tu na d. 17. i bez zatrzymania ſię w dalszą puścił ſię drogę do kwatery głowney.— Na d. 5. *Auſtryacy* w samey iſtocie zaieli *Salo.* Pułwysep *Sermione* ieſt także w ich mocy.—Z drugiey ſtrony *Auſtryacy* z Tyrolu wkroczyli do *Val di Sole*, i zdobywszy reduty *Francuzkie* zapędzili nieprzyiaciela aż do *Edolo.* Ztamtąd udać ſię maią ku *Bergamo*

z Medyolanu dnia 18 Kwietnia.

Głowna kwatera armij *Francuzkiey* znayduie ſię zawsze w *Lodi. Auſtryacy* od czasu cofnięcia ſię *Francuzow* rozpoſtarli ſię po kraiu *Mantuańſkim*, a przednia ich ſtraz pomknęła ſię aż do *Kremony.*— G. *Moreau* przybył tu dnia onegdayszego, tego poranku udał ſię do armii. Mowią, iż wkrotce naſtąpi bitwa.

Naſz Dyrektoryat wydał do mieſzkańcow proklamacyą w ktorey zachęca ich do zachowywania ſię w spokoyności. Wyznaczona ieſt kara śmierci przeciwko temu ktoby ſię smiał dopuścić poſtępku okazuiącego kontrewolucyine zamiary.

Z *Modeny* wyſłano woyſka ku *Ferrarze* dla potłumienia insurekcyi, ktora ſię w tey ſtronie zaięła, i oparcia ſię napaści *Auſtryakow* na prawym brzegu *Po.*— Donoſzą z *Bononii*, iż korsarze *Auſtryaccy* wylądowali bliſko *Rawenny*, i że potym, zabrali kilka naładowanych ſtatkow ktore ſię znaydowały w tym porcie.

Liſty z *Florencyi* donoszą, iż tam zaszły nieiakie zamięszania z powodu rozſianey złośliwie pogłoſki, iakoby zamyślano to miaſto podać na rabunek.

z Wenecyi dnia 19. Kwietnia.

Gazeta nasza dziſieysza donosi nam, iż korpus woyſka wyſłany przez Generała *Klenau* zabrał *Mirandolę*, i że kilka tyſięcy wieśniakow *Cisalpińſkich* przyłączyło ſię do *Auſtryakow.* Cały kray *Ferrarſki* podnioſł bunt, a ſamo miaſto *Ferrara* obleżone ieſt od woyſk Cesarſkich, które niezmierne wzdłuż rzeki *Po* czynią zdobycze.

Tuteyſzy kommendant Generał *Montfrault* w umyślney Proklamacyi, podziękował *Wenetom* za gorliwość w opatrywaniu rannych. — 200. Pontonierow *Francuzkich* ktòrzy przy *Borgoforte* z 30. pontonami wpadli w niewolę *Auſtryacką*, przywiezieni do *Werony* zoſtali.— Przyprowadzono tu także iedną ſzalupę kanonierſką *francuzką*, i niektòre inne na morzu *Adryatyckim* zabrane ſtatki *francuzkie.*—W *Tyrolu* Hrabia *Saurau* zaciąga nowe korpus ochotnikow.—Nad okopami na przeciw *Peschiery* pracuie kilka tyſięcy wieśniakow.

Od granic Włoſkich d. 27. Kwietnia.

Liſty z *Werony* pod d. 26 wyrażaią, iż przednia ſtraż armij Cesarſkiey przedarła ſię aż do *Medyolanu* i że inny korpus wszedł do *Bergamo*, iż armia *Francuzka* umkneła ſię za rzekę *Tecin*, i żę iedna iey część przeprawiła ſię nawet przez *Po* od ſtrony *Pawii.* Lecz mniemamy, iż te wiadomości potzebuią potwierdzenia.

OBWIESZCZENIA

Ponieważ Oley Cynamonowy w Taryffie teraźnieyszey Prowincyow nowo nabytych, nie ma właściwey sobie taxy, a nienależąc względem podatku celnego do klaſſy Perfumow i innych preparacyi Chimicznych, opłacie importowey 25. procent podległych, ani tym mniey do objektow na ktòre podatek 10. procent zoſtał nałożony, winien być przeto rachowany między naydroższe tego gatunku towary, wspólnie zatym przez obydwa N. N. Departamenta, to ieſt: Akcyzy i Cła oraz Prowincyonalny Pruſs Południowych poſtanowiono zoſtało, że opłata celna od oleiu cynamonowego podług naywyższey oleiow taxy, a zatym równo z oleiem Kardemanowym, aż do czasu, w którym układ nowey Taryffy celney naſtąpi, ma być wybieraną.— Gdy nadto Miod Wiśniowy czyli Wiśniak trzy razy wyższą ma cenę w przedaży, niż ordynarvjny, rożnięc ſię smakiem od Miodow pospolitych; ieſt więc wolą Rządu Krajowego, aby podatek konsumpcyiny od tegoż Wiśniaku ieszcze za czasow Polſkich w kwocie 10. procent wybierany, utrzymanym zoſtał na dal na mieysce zwyczaynego ſtałego podatku na Miody, ktòry ſię po 6. groszy Polſkich za garniec wybiera. — Takowe urządzenia dla przeſtrogi i wiadomości publiczney pismem ninieyszym ogłaszaią ſię. — Dan w Warszawie dnia 17. Kwietnia 1799. R.

Kamera J. K. Mci Pruss Południowych Woienno-Ekonomiczna.

Gdy J. K. Mci Prześwietna Woienna-Ekonomiczna Kamera w Warszawie rezolwować raczyła, że w tuteyszey Intendenturze w Cyrkule *Łęczyckim* i *Zgierskim* położone dobra Królewſkie *Mchowice* i *Zdziechow*, *cum attinentiis* na lat dwa, to ieſt od S. Jana r. b. do tegoż ſamego w roku 1801, *per modum Licitationis* w dzierzawę puszczone być maią; więc termin do teyże licytacyi na dzień 27. Maja r. b. w pomieszkaniu Intendenta *Kurcyusza* w *Tkaczewie* naznaczony ieſt. Co ſię wſzyſtkim dzierżaw tych sobie życzącym, i kwalifikacye potrzebne maiącym do wiadomości podaie. — Dnia 2. Maja 1799.

Królewſka Pruſs Południowych Ekonomiczna Intendantura Zgierſka

Kommiſſya wspòlna przez Nayiaśnieysze Dwory dwa Cesarſkie i Kròlewſko - Pruſki do upadłych sześciu Bankow, to ieſt: UUr. Piotra *Teppera*, Karola *Schultza*, Fryderyka *Kabryta*, Prota *Potockiego*, Macieja *Łyszkiewicza*, i Jana Dawida *Heislera* wyznaczona.

Wam JWW. WW. UUr. JPP. JO. Barbarze Xiężnie *Lubomirſkiey* ultimo voto *Winnickiey* o Czer: Złł: 200.— Pakosza Stefana ſukceſſorom, Domańſkiemu Ludwikowi, Romanowſkiemu Janowi, Dobrzyńſkiemu Mikołaiowi, Officerom Buławy Polney Koronney Polſkiey, o Czer: Złł: 285. złł: 17.—Karczewſkiemu Michałowi o Czer: Złł: 1000.— Szarfa ſukceſſorom o Czer: Złł: 650.— Oyrzyńſkiego Fabiana ſukceſſorom o Czer: Złł: 108.— Montrymowi Jozefowi Kapitanowi, Hoffmanowi Pułkownikowi Officyerom Gwardyi konney Koronney o Czer: Złł. 1086. złł: 2.— Pauszy Tadeuszowi o Czer: Złł: 50.— Korytowſkiemu Pawłowi o Czer: Złł: 300.— Ożarowſkiemu Karolowi o Czer: Złł: 70.— Xiędzu Zwanowi Jozefowi Trynitarzowi o Czer: Złł: 60.— Xiędzu Teodorowi *Sołtyk*, Kanonikowi Krakow: o Czer: Złł: 600.— Stefaniego Xawerego Sukceſſorom o Czer: Złł. 60.— Remiszewſkiemu Ignacemu o Czer: Złł: 512.— Skwarſkiemu Ludwikowi o ceſſyą na ſkrypt Schultzowſki Miączyńſkiemu wydany na 1112.— Piotra Gaütier i Hildebranta ſukceſſorom do ſprawy z Kochowſkiemi o Czer: Złł: 51. złł: 16.— Lub iezeli z Pozwanych, ktòry umarł, onego ſukceſſorom, a nieletnich opiekunom w przyzwoitey aſſyſtencyi nakazuie, ażeby od daty Pozwu niniey szego edyktalnego za tygodni ośm, czyli w tenczas gdy sprawa każdego wszczególności do sądzenia przywołana będzie, przed sądem teyże Kommiſſyi w mieście Warszawie w domie Tepperowſki zwanym agituiącym ſię. Osobiście lub przez prawnie umocowanego Pełnomocnika ſtawili ſię, a to na popieranie Wierzycieli do maiątku Ur: Fryderyka Kabryta bywszego Bankiera ubiegaiących ſię, tudzież wyznaczonych przez tęz Kommiſſyą Maſſy tegoż Bankiera Adminiſtratorow i Prokuratora na rzecz teyże Maſſy czyniących Powodow, ktòrzy ſtosuiąc ſię do dokumentow i kſiąg kantorowych, Was pozwanych powyzsze summy dłużnych być okazuiących doprasza li ſię teyże Kommissyi, ażeby przerzeczonych pozwanych, czyli każdego do zadosyć uczynienia Massie *Kabrowſkiey* i do zapłacenia summy powyżey wzmiankowanych w szczegułach wyrażonych, oraz zaległych prowizyi do terminu satysfakcyi rachować ſie winnych wraz z wydatkami prawnemi na rzecz teyże Maſſy zobowiązać, a to pod rygorem w prawidłach Kommiſſyi swoiey, to ieſt niezwłocznym wszelkiego maiątku pozwanych exekwowaniem i na satysfakcyą Maſſy Bankowey wſkazaniem. Zaczym pozwani maią ſię ſtawić i na wszyſtko odpowiedzieć. Albowiem czyli ſię ſtawią lub nie wszelakoż na terminie z niniey szego Zapozwu przypadaiącym, zaoczny wyrok oſtateczny przeciwko Pozwanym ogłoszony, i exekucya onegoż niezwłoczna wſkazana zoſtanie.— Działo ſię w *Warszawie* w kancellaryi teyże Kommiſſyi dnia 24 Mca Apryl: Roku 1799. (L.S.) T. *Wędrychowſki* R. K. S. B.

DONIESIENIA.

Miaſto *Sidra* z częścią przyległemi do tegoż należącemi Folwarkami, w kordonie Pruſkim, Powiecie Grodzińſkim, o 8. mil od Białegoſtoku, 2. od Sokułki, 3. od Niemna i Grodna leżące, *będą* w Białymſtoku przez publiczną licytacyą więcey daiącemu dnia 15. Czerwca r. b. 1799. na rok, dwa, lub trzy *zadzierżawione*. Puszczone były dotychczas za ſummę arędowną roczną Złł: Pol: 45,000: wynoszącą. Chcący licytować, a niemaiący w Pruſiech wschodnich poſseſsyą dziedziczną czyſtą naymniey 2000. czerw: złł: wartuiącą, zaświadczeniem hypotekalnym i kwitem z 24go grosza dowiedzioną, powinien złożyć kaucyą *in Solidum* obowiązuiącą na 2000. czerw: złł: Obywatela tamże do tegoż objektu doſtatecznie oſiadłego, z okazaniem takowychże dowodow, o teyże doſtateczności przekonywaiących. Udeterminowany przez *plus offerencyą* dzierżawca, obowiązany będzie w dzierzawę puszczaiącemu, *natychmiaſt wyliczyć cterw: złł: Holl. obrącz: waż:* 500. a to pod przepadkiem, ieżeli na dzień 22gi tegoż mieſiąca i roku, resztę roczniey arędowney summy licytacyą udeterminowaney, podobnymże nieopłaci złotem. Punkta do kontraktu i objaśnienia ściągaiące ſię do intraty tych dobr zoſtaną wkrotce nadeſłane JP. Labezinsowi, Fiſkalisowi Kameralnemu w Białymſtoku, gdzie do tey dzierżawy ochoczym, każdego czasu kommunikowane będą, a w czaſie wiadomość dana o godzinie licytacyi, i w ktorym tam domu odbywać ſię ma.

Ukradziono mi miedzy 7. i 8. Maja w nocy przez wyłamanie mi drzwi do ſtayni dwie ſzpakowate klacze w śrzedniey wielkości, z ktorych iedna trzy lata i do poznania ieſt, iż miała małą łyſine i trzy białe nogi; druga zaś maiąca lat 6. z czarną głową małą białą gwiazdką i czarną grzywą.—Upraſzam każdego, ktoby o takich koniach wiedział, łaſkawie mię w tym uwiadomić raczył i tę zatrzyma, nietylko na wſzyſtkie koszta do uiszczenia zaręczam, lecz nayprzyzwoitszą nadgrodę zechcę uczynić.— Dan w Skierniewicach dnia 9 Maja 1799.

Zuther *Krolewſko-Ekonomiczny Intendent.*

Kantor tey Gazety ieſt w Rynku Starego Miaſta, w kamienicy, JP. Eberta *pod Nrem* 65. *na drugim piętrze.*— Exemplarz groſzy 20.